

**אוניברסיטת בר אילן
המחלקה למדעי המדינה
לימודי מ"א – "בני חיל"**

**סוגיות נבחרות באסטרטגיה צבאית
דר' חנן (שורץ) שי**

מספר הקורס: 71-973-36, שנה"ל: תשס"ז, יום ב', קורס שנתי, 2 ש"ש.
hanansy@zahav.net.il, 0522784976

מטרת הקורס:

לספק ללומד כלים עיוניים להבנת סוגיות נבחרות באסטרטגיה צבאית ולקחי יישומם הפרקטי לאורך ההיסטוריה האנושית במלחמות בין צבאות ותוך מתן דגש מיוחד ללחימת גורמי צבא וביטחון מדינתיים נגד גורמי טרור וגרילה.

דרישות הקורס:

נוכחות רצופה בשיעורים, מעקב אחר חומר ביטחוני שמתפרסם בתקשורת הישראלית ובאתרי אינטרנט רלוונטיים ויכולת לנהל דיון על אירועי ביטחון שוטפים בולטים בארץ ובעולם, באמצעות שימוש בכלי חשיבה שנלמדו בקורס.

הגשת רפרט בהיקף של עשרה עמודים – 30 אחוז מציון הקורס.

עמידה במבחן מסכם על בסיס החומר הנלמד בכיתה והנחיות קריאה שמסומנות ליד כל נושא לימוד – 70 אחוז מציון הקורס.

מבנה המבחן: שתי שאלות פתוחות (לא "אמריקניות"):

1. שאלת חובה (70 נקודות)

2. שאלת בחירה (30 נקודות) מתוך 3-4 שאלות

נושאי הקורס: - היקפם וסדר לימודם יותאמו לקבוצת הלומדים ולסדר היום הביטחוני הישראלי והגלובלי במהלך שנת הלימודים.

ליד כל נושא מצוינים הפניות לקריאה מתוך ספרות עזר שבתחום, תוך הדגשת פריטים שחובה לקוראם. **הפריטים המלאים הנוגעים למקורות הקריאה (הוצאה ושנת הוצאה לאור), מופיעים ברשימה המלאה של ספרות העזר בתחום כולל הערות הספרייה למדעי החברה, שבחלקו האחרון של המסמך.**

מלחמה ואסטרטגיה

הרכבי, **מלחמה ואסטרטגיה**, חלק ראשון, פרקים א, ב - חובה
Clauswewitz, On War, Book 1, Chapter 1 - ייקרא בכיתה

סיבות המלחמה וטעמיה

הרכבי, **מלחמה ואסטרטגיה**, חלק ראשון, פרקים י"ב – ט"ו - חובה
Clauswewitz, On War, Book 1, Chapter 2 - ייקרא בכיתה

ליאונרד אשלי, **על המלחמה**, פרק 1 - חובה

מלחמת טרור וטרור "פצצות אדם"

שאו, שי, **השהידים**, שערים 2-4 - חובה

גנור בועז, **מבוך הלוחמה בטרור**, פרקים 1-2

הרכבי, **מלחמה ואסטרטגיה**, חלק ראשון, פרק י" - חובה

ליאונרד אשלי, **על המלחמה**, פרק 9 - חובה

Clauswewitz, On War, Book 6, Chapter 26

[Two Justifications for Terrorism: A Moral Legal Response](#)

Ben Saul. Foreign Policy In Focus, 10 January 2006 (.pdf file).

[The Bomber Behind the Veil](#)

Farhana Ali. Baltimore Sun, 13 December 2005. Posted on the RAND website.

[The Military and Counter-Terrorism](#) חובה

Bernard Loo. Institute for Defence and Strategic Studies, Singapore, 08 December 2005. Posted on the Commonwealth Institute website (.pdf file).

[Global Terrorism Threat in 2006](#) חובה

Rohan Gunaratna. Institute for Defence and Strategic Studies, Singapore, 09 January 2006. Posted on the Commonwealth Institute website (.pdf file).

[Lessons Learned From Ground Zero](#)

Committee on Science, U.S. House of Representatives.

[Bureaucracy Hinders 9/11 Commission Recommendations](#)

Shane Harris and Greta Wodele. National Journal, 13 January 2006. Posted on the Government Executive Magazine website.

[State, Homeland Security Summarize Border Security Initiative](#)

Embassy of the U.S., London, U.K., 17 January 2006.

[Think Inside the Box](#)

Stephen E. Flynn and Lawrence M. Wein. The New York Times, 29 November 2005.

[Analyzing Terrorism Risk](#)

Henry Willis. Testimony before the Subcommittee on Intelligence, Information Sharing and Terrorism Risk Assessment, Committee on Homeland Security, U.S. House of Representatives, 17 November 2005 (.pdf file).

נדבכי מערכת הביטחון הלאומית
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרק ט"ו - חובה
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרקי י"ב
"השילוש הבולט" ותקפותו בעידן הפוסט מודרני
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק ראשון, פרקי י"ז - חובה
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרקי ה', 5 - חובה
Clauswewitz, On War, Book 1, Chapter 1 (28)
הטיפוסים הארכיטיפים של המלחמה: התשה והכרעה
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרק ח' - חובה
אסטרטגיה התקפית ואסטרטגיה הגנתית
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרק ז' - חובה
ליאונרד אשלי, על המלחמה, פרקים 6-7 - חובה
Clauswewitz, On War, Book 6, chap' 1-9, book 7, Chapter 1 - חובה
התמודדות עם הפתעות אסטרטגיות
ליאונרד אשלי, על המלחמה, פרק 1, פרק 6
לידל הארט, אסטרטגיה של גישה עקיפה, חלק רביעי, פרק י"ט - חובה
אפרים קס, מתקפת פתע, מבוא, פרקים 1-2, 4 - חובה
Clauswewitz, On War, Book 3, Chapter 9 (surprise) - חובה
עקרונות המלחמה ותפקידם בעיצוב אסטרטגיה
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרק י" - חובה
מנהיגות ועקרונות מלחמה "רוח לחימה"
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרק י" - חובה
פעיל מאיר, המפקד, פרקים א', ב'
קיגן, מסכת הפיקוד, מבוא, פרק 1 - חובה
פרידריך הגדול, הוראות למצבאים, פרק 26 - חובה
מנגנון הפיקוד והשליטה האסטרטגי
סמואל יצחק, ארגונים, פרקים 1-2 - חובה
אסטרטגיה ביזורית וריכוזית
סמואל יצחק, ארגונים, פרק 5 - חובה
אבני היסוד של הפעלת אסטרטגיה יעילה
שי חנן, יסודות האסטרטגיה הגרמנית
הכשרת מנהיגים
הרכבי, מלחמה ואסטרטגיה, חלק שני, פרק ט', 8 - חובה
פעיל מאיר, המפקד, פרק ח'

ספרות עזר בסיסית בתחום

בישילין, קולונל ג'. ר. (1954) מנהל צבאי והגנה לאומית, מערכות, ת"א.
אין

בן ישראל, יצחק (1989). דיאלוגים על מדע ומודיעין, מערכות, ת"א.
שמו מודעי המדינה לפי בן-ישראל (112060)

בן פורת, יואל (1991). נעילה, עידנים, ת"א.
E990.24 בן-פור. נע (168518)

שי (שוורץ) חנן/סוגיות נבחרות באסטרטגיה צבאית/973

ברודי, ברנארד (1980). מלחמה ופוליטיקה, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי ברו.מל (127094)

בר יוסף אורי (2001). הצופה שנרדם, זמורה-ביתן, ת"א.
E990.24 בר-יוס.צו (502924)

ברודי, ב' ופי' (1966). מרבחה הקשת ועד פצצת המימן, מערכות, ת"א.
אין

בריג'ס, ג'ון, פיט פ. דייויד (2003). חוכמת הכאוס, עם עובד, ת"א.
בספריות: פסיקה, פילוסופיה: 158.1 ברי.חכ (483662)

ברן, אי' (1958). אמנות המלחמה, מערכות, ת"א.
אין

גבריאלי, ריצ'רד (1981). משבר בפקוד, משהב"ט ההוצאה לאור, ת"א.
355.330973 גבר.מש (251444)

גנור, בועז (2003). מבוד הלחימה בטרור, המכון הבינלאומי למדיניות נגד טרור, הרצליה
E425.355 (A) גנו.מב (573191)

גת, עזר (2000). מקורות המחשבה הצבאית, משהב"ט ההוצאה לאור, ת"א.
355.01 גת.מקו (450990)

האוורד, מייקל (1985). המלחמה בתולדות אירופה, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי הוו.מל (30487)

הכט, עידו (1999). ההבקעה המערכתית בחשיבה הגרמנית, מערכות, ת"א.
בספריה להיסטוריה: 355.00943 הכט.הב (415579)

הנטינגטון, סמואל, "התנגשות הציביליזציות", תכלת, 9 אביב 2000.
תדפיס 4415 (255841)

הראל, עמוס, יששכרוב אבי (2005). המלחמה השביעית, ידיעות אחרונות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי הרא.מל (1095822)

הרכבי, יהושפט (1990). מלחמה ואסטרטגיה, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי הרכ.מל (139320)

וואלך, יהודה (1977). תורות צבאיות, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי ולך.תו (82699)

וינשל, ת' די' (1975). ארגון וניהול בישראל, מסדה, גבעתיים.
שמו מדעי המדינה לפי וינ.אר (134249)

וסטמורלנד, וויליאם (1979). חייל מדווח, מערכות, ת"א.
959.7043 וסט.חי (308370)

ז'וק, דייויד ורובין הייאם (1981). קיצור תולדות המלחמות. מערכות, ת"א.
355.009 ז'וק.קצ (227671)

כהן, א. אליוט (2003). הפיקוד העליון – אנשי צבא או מדינאים – מי ינהיג במלחמה?, מטר, ת"א.
322.5 כהן.פק (1069024)

לאונרד, רוג'ר אשלי (1977). על המלחמה. מדריך קצר לקלאוביץ, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי קלא.על (83061)

לוטווק, אדוארד (2002). אסטרטגיה של מלחמה ושלום, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי לוט.אס (529768)

שי (שורץ) חנן/סוגיות נבחרות באסטרטגיה צבאית/973

לידל הארט, ב"ה (1956). אסטרטגיה של גישה עקיפה, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי ליד. אס (21899)

----- (1985). מדוע איננו לומדים מן ההסטוריה, מערכות, ת"א.
901 ליד. מד (35036)

----- (1989). מחשבות על המלחמה, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי ליד. מח (103465)

מייזל, מתי (2001). המערכה על הגולן יוני 1967, משהב"ט, ת"א.
E990.21 מיז. מע (489681)

מקיאבלי, נ' (1964). על אמנות המלחמה, מערכות, ת"א.
בספריה לפילוסופיה: 355.2 מקי. על (580144)

סמואל, יצחק (1990). ארגונים- מאפיינים, מבנים, תהליכים, הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה.
שמו סוציולוגיה לפי סמו. אר (326364)

סן-טסו (1988). חכמת המלחמה, מערכות, ת"א.
355.001 סן-צו (580142)

סימפקין, ריצ'רד (1999). מרוץ אל העתיד, מערכות, ת"א.
355.02 סימ. מר (422634)

עמית, מאיר (1999). ראש בראש, הד הרצי, ת"א.
E327.12 עמי. רא (427415)

פעיל, מאיר, (2003). המפקד, משהב"ט- הוצאה לאור, ת"א
שמו מדעי המדינה לפי פעי. מפ (559820)

קון, תומס (1977). המבנה של מהפכות מדעיות, מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור בע"מ, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי קון. מב (138199)

קיגן, ג'ון (1981). פני הקרב, מערכות, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי קיג. פנ (134295)

קלאוזוויץ, קארל פון- (1950). קרונות המלחמה, מערכות, ת"א.
אין

קם, אפרים, (1990). מתקפת פתע, המכון למחקרים אסטרטגיים, ת"א.
שמו מדעי המדינה לפי קם. מתק (130051)

שי (שורץ), חנן (1994). הפיקוד והשליטה בארגון הצבאי המודרני, המכללה לפו"ם, צה"ל.
אין

שי, שאול (2003). השהידים – האסלאם ופיגועי ההתאבדות, המרכז הבינתחומי הרצליה, הרצליה
שמו מדעי המדינה לפי שי. שהי (551576)

Alger, J. J. (1992). The Quest for Victory, Greenwood, Westport.
אין

Bellamy, Christopher (1990). The Evolution of Modern Land Warfare, Routledge, London.
355.0209 BEL (201964)

Berkowitz, Bruce (2004). The new face of war, Hoover Institute, USA.
אין

Bond Brian (1984). War and Society in Europe, 1870-1970, Fontana, London.
940.28 BON (29810)

Chenny, Richard (1992). Conduct of the Persian Gulf War, Department of Defence, Washington D.C..
956.7043 CON (514913)

Clauzewitz, (1976). On War, (ed. and trans. by Howard M.) Princeton University Press, Princeton,
(131168) CLA שמור מדעי המדינה לפי

N. J. Cohen, Eliot & John Gooch (1991). Military Misfortunes, Vintage Books, New York.
355.480904 COH (142178)

Delbruck, Hans (1990). The Dawn of Modern Warfare, University of Nebraska Press, Lincoln and London.
355.009 DEL (514916)

Dupuy, Trevor N. (1977). The German Army and the General Staff: 1870-1945, London.
אין

----- (1980). The Evolution of Weapons and Warfare, Janes.
אין

Earle, E. M. (1973). Makers of Modern Strategy, Princeton University Press, Princeton.
355.02 MAK (98277)

Falls, Cyril, (1961). The Art of War from the Age of Napoleon to the Present Day, Oxford University Press, London.
אין

Foertsch, Hermann, (1940). The Art of Modern Warfare, Oskar Piest, New York.
אין

Fuller, John F. C., (1932). Generalship: Its Diseases and their Cure, Faber, London.
אין

----- (1961). The Coduct of War: 1989-1961, London.
אין

Gat, Azar (1989). The Origin of Military Thought, Clarendon Press, Oxford.
אין

Georgy, Kathleen L. (1983). Administrative Science Quarterly.
כתב עת בספרייה למדעי החברה

Goerlitz, Walter (1954). History of the German General staff, Praeger, New York.
אין

Guderian, Heinz, (1990). Panzer Leader, BPC Hazell Books, U.K..
940.5343 GUD (329512)

Hittle, J. D. (1961). The Military Staff, The Stockpole Co.w Harrisburg, Pennsylvania.
אין

Jomini, A. H. (1947). Jomini and his Summary of the Art of War, Stockpole, Harrisburg.
אין

Jones, A. (1987). The art of War in the Western World, University of Illinois Press, Urbana and Chicago.
אין

Leonard, Robert (1991). The Art of Maneuver, Presidio Press, California.
355.42 LEO (514959)

Macgregor, A. Douglas (1997). Breaking the Phalanx, Praeger Publishers, London
אין

Marshall, S. L. A., General (1947). Men Against Fire, U.S.A..
אין

Miller, James, (1978). Living Systems, McGraw, New York.
574.01 MIL (520053) : בספרייה לפסיכולוגיה

Mintzberg, Henry, (1979). The Structuring of Organizations, Englewood Cliffs, New Jersey.
658.402 MIN (32527) : בספרייה לכלכלה

Montrose, Lynn (1944). War Through the Ages, Harper, New York.
אין

Paret, Peter, (1986). Makers of Modern Strategy, Princeton.
355.02 MAK (98277)

Rosnsky, Herbert, (1940). The German Army, London.
אין

Simon, Herbert, (1957). Administrative Behaviour, Macmillan, New York.
(505033) SIM שמור מדעי המדינה לפי

Simpkin, Richard E., (1984). Deep Battle, Brassy's Defence Publishers, London.
אין

----- (1990). Race to the Swift, Future Warfare Series, London.
אין

Strachan, Hwe, (1983). European Armies and the Conduct of War, George Allen & Unwin, London.
355.02094 STR (32466)

Van Creveld, Martin, (1983). Fighting Power, New York.
355.0209 VAN-CRE (23081) : בספרייה להיסטוריה

----- (1985). Command in War, Harvard University Press, London.
שמור מדעי המדינה לפי (32407) VAN-CRE

----- (1990). The Training of Officers, London.
355.3307 VAN-CRE (514961)

.....(1990). The transformation of war, London
355.020904 VAN-CRE (514961)

Wilkinson, Spenser (1895). The Brain of an Army, Westminster.
אין

Wohlstetter, Roberta, (1982). Pearl Harbour-Warning and Decision, Stanford, California.
אין

Woodward, Bob, (1991). The Commanders, Simon & Schuster, London.
973.977 WOO (317779)

..... (2002). Bush at war, Simon & Schuster, London.
אין